

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา

6.1 สรุปผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1.ศึกษารูปแบบ การดำเนินการของทั้งโครงการ Microfinance และโครงการธนาคารประชาชน (ธปช.) เพื่อตอบคำถามว่า ธปช.เป็น Microfinance หรือไม่

2.ศึกษาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและพฤติกรรมการกู้เงินก่อนและหลังกู้จากธปช. เพื่อตอบคำถามว่า ธปช.ช่วยให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้นจำนวนเท่าไร และ ช่วยลดการกู้เงินจากนอกระบบจำนวนเท่าไร

3.ศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ด้านรายได้ การลงทุน และการบริโภคของผู้เข้าร่วมโครงการธปช.

คำถามที่ 1 ธปช.เป็นการปล่อยสินเชื่อแบบ Microfinanceหรือไม่

การดำเนินการในโครงการ Microfinance เป็นการดำเนินการในเรื่อง การให้เงินกู้ การรับฝากเงิน การฝึกอบรมอาชีพและการประกัน ในเรื่องของการให้เงินกู้โครงการ Microfinance เป็นโครงการที่ให้เงินกู้เป็นกลุ่ม โดยมีการดูแลและการกวดขันภายในกลุ่มให้คนในกลุ่มชำระเงินกู้ตามกำหนด ส่งผลให้หนี้สูญค่อนข้างต่ำไม่เกินร้อยละ 2-3 ของยอดหนี้คงค้าง ส่วนโครงการธปช. เป็นโครงการที่เน้นให้เงินกู้ โดยใช้รูปแบบการให้กู้เป็นกลุ่มแต่การให้กู้เป็นกลุ่มของธปช.ไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกวดขันให้ผู้กู้เงินชำระเงินกู้ โดยหนี้สูญของโครงการธปช.เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 16 ของยอดหนี้คงค้าง

การรับฝากเงิน โครงการ Microfinance เป็นโครงการที่เน้นการรับฝากเงินมีทั้งการบังคับการฝากเงินและการฝากเงินโดยสมัครใจ ส่วนโครงการธปช.ไม่ได้เน้นการรับฝากเงิน ทั้งการบังคับการฝากเงินและการฝากเงินโดยสมัครใจ โดยสังเกตได้จากวงเงินฝากที่ผ่านมาอยู่ในระดับที่ต่ำ

การฝึกอบรมอาชีพของโครงการ Microfinance เป็นการดำเนินการที่ทำให้สมาชิกมีความสามารถในการประกอบการที่เพิ่มสูงขึ้น แต่เมื่อพิจารณาโครงการอาชีพ.การดำเนินการดังกล่าวไม่ได้ทำให้กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมอาชีพนำความรู้ไปต่อยอดกิจการได้

การประกัน โครงการ Microfinance มีการให้บริการด้านนี้หลายรูปแบบไม่ว่าเป็นการบังคับการออมเพื่อเป็นการประกันเงินกู้ การประกันอุบัติเหตุ สุขภาพ เป็นต้น ส่วนโครงการอาชีพ.ไม่ได้ให้บริการในส่วนนี้

เมื่อพิจารณาการดำเนินการเปรียบเทียบระหว่างโครงการ Microfinanceกับโครงการอาชีพ.สรุปได้ว่าโครงการอาชีพ.ไม่ได้ดำเนินการปล่อยสินเชื่อแบบโครงการ Microfinance

คำถามที่ 2 อาชีพ.ช่วยทำให้มีการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้เพิ่มขึ้นเท่าไร และ ช่วยลดการกู้เงินจากนอกระบบเท่าไร

งานศึกษาชิ้นนี้พบว่า อาชีพ.ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 13.76 สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการ โดยกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นกลุ่มที่นำเงินกู้ออกไปใช้เพื่อพัฒนาการประกอบการของตน ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการอาชีพ.

แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 26.61 อาชีพ.ช่วยให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน แต่กลุ่มนี้อาจเป็นกลุ่มที่ขาดความสามารถในการประกอบการแต่การสรุปดังกล่าวก็ยังสรุปได้ไม่ชัดเจนนักเนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูล

ในส่วนการช่วยลดปัญหาจากการกู้เงินนอกระบบ อาชีพ.ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 18.81 ไม่จำเป็นต้องกู้เงินจากนอกระบบอีก และอีกร้อยละ 8.72 ลดวงเงินกู้จากนอกระบบลง

คำถามที่ 3 ผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการธนาคารประชาชน

การศึกษาเรื่องผลกระทบมีวิธีการศึกษา 3 วิธี คือ 1.เปรียบเทียบรายได้ การลงทุน และการบริโภค ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ อาชีพ. 2.เปรียบเทียบรายได้ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ อาชีพ. โดยรายได้นี้ได้จากการคาดคะเนโดยสมการการถดถอยและ 3.วิธีการแมทซิ่งซึ่งเป็นการเปรียบเทียบรายได้ระหว่างผู้ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการ อาชีพ.ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

ผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการ อาชีพ.ดูที่การเปลี่ยนแปลง รายได้ การลงทุน และการบริโภค แยกเป็นตามอาชีพและตามแหล่งเงินกู้ในอดีตโดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้

ข้อสรุปว่า รายได้ การลงทุน หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. ลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาในช่วงต้นปี 2550 ส่วนการบริโภคก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการไม่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยได้ขจัดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่ซบเซาโดยใช้สมการถดถอยในการศึกษาโดยทำการศึกษาเพียงเรื่องรายได้ สรุปได้ว่า รายได้ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น การเข้าร่วมโครงการ ธปช. ไม่ได้ทำให้รายได้ของผู้เข้าร่วมโครงการสูงขึ้น สอดคล้องกับวิธีการศึกษาแบบแมทซิ่งที่สรุปว่า รายได้ของผู้กู้เงินจาก ธปช. ไม่แตกต่างจากผู้ไม่กู้เงินจากโครงการ ธปช.

6.2 ข้อเสนอแนะ

1.โครงการ ธปช. ควรสร้างแนวทางการบังคับการชำระคืนหนี้โดยใช้วิธีการกดดันภายในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยการสร้างเงื่อนไขให้เกิดการลงโทษทางสังคมสำหรับผู้เบี้ยวหนี้

2.โครงการ ธปช. ควรเริ่มต้นให้มีการฝากเงินกับกลุ่มที่จะกู้เงินและควรมีการบังคับการฝากเงินให้ได้จำนวนตามที่กำหนดแล้วจึงได้รับเงินกู้

3.โครงการ ธปช. ควรมีการบังคับการฝากเงินเป็นสัดส่วนของยอดหนี้คงค้าง และสร้างกองทุนที่รับเงินฝากดังกล่าว เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประกันความเสี่ยงในกรณีเกิดการเบี้ยวหนี้

4.โครงการ ธปช. ควรมีการก่อตั้งกองทุนต่างๆ เช่น กองทุนเพื่อการศึกษาบุตร กองทุนฌาปนกิจ กองทุนประกันชีวิต เป็นต้น ซึ่งในท้ายที่สุดเงินทุนดังกล่าวก็จะเกิดประโยชน์ต่อตัวผู้กู้ และสร้างแรงจูงใจในการคืนหนี้

5.การฝึกอบรม ควรเป็นการจัดฝึกอบรมในเรื่องที่สมาชิกสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดธุรกิจที่ตนเองทำอยู่ให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

6.โครงการ ธปช. ไม่ควรเน้นการทำยอดการปล่อยเงินกู้ให้ได้ตามเป้าหมาย โดยโครงการนี้ควรเน้นไปที่กลุ่มที่เข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนและมีความสามารถในการประกอบการ

7.โครงการ ธปช. ควรเพิ่มจำนวนพนักงานให้มากขึ้น

6.3 ข้อจำกัดของการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินการในโครงการ Microfinance โดยศึกษาโครงการ ธปช. การศึกษาวิเคราะห์ตั้งแต่ก่อนการดำเนินงานโครงการ ธปช. แต่มี

ข้อจำกัดของการศึกษา คือ การเก็บข้อมูลรอบแรก ผู้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลในช่วงเวลาก่อนการเปิดดำเนินการโครงการ ธปช. ทั้งข้อมูลทางด้าน รายได้จากการขายต่อวัน การลงทุนต่อวัน และการบริโภคต่อวัน ทำให้ต้องเก็บข้อมูลในประเด็นดังกล่าวเพิ่มเติมในครั้งที่สอง

การวิเคราะห์ในเรื่องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนก่อนการเปิดดำเนินการในโครงการธปช. ขาดข้อมูลต่างๆไม่ว่าจะเป็นรายได้ มูลค่าสินทรัพย์ที่ถือครองโดยใช้สัดส่วนผู้ที่ครองทรัพย์สินในแต่ละกลุ่มแทน ความรู้ในการกู้เงินในช่วงเวลาก่อนการเปิดดำเนินการในโครงการ ธปช. รวมถึงในแบบสอบถามยังขาดข้อมูลเหตุผลที่ไม่กู้เงินกับแหล่งเงินทุนในระบบ ทำให้การพิจารณาในเรื่องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของกลุ่มที่กู้ ธปช. ใช้ข้อมูลจากการถามว่า ถ้าไม่ได้รับเงินกู้จาก ธปช. เดือดร้อนหรือไม่เดือดร้อน ถ้ากลุ่มที่เดิมไม่กู้จากในระบบตอบว่าเดือดร้อน ก็สรุปว่า เป็นกลุ่มที่เข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุน ซึ่งการสรุปดังกล่าวอาจมีข้อผิดพลาดได้